

Annertusisamik tuluttut atuartsineq

1. klassemitt tuluttoortitsinerup naliliiffigineqarnera.

2016-imi Kommunalbestyrelsesimit atuarfeqarneq pillugu politikkip ilaattut akuersissutigineqarpoq, meeqqat atuarfiini annertusisamik tuluttut atuartsisoqassasoq. Kommuneqarfik Sermersuumi atuarfinni 1. klassimit tuluttut atuartsineq aggustimi 2017 aallartinneqarpoq. 1. klassimit 3. klassinut atuartut sapaatip-akunneranut tuluttut atuartinneqartarnerat akunnermik ataatsimik ilaneqarpoq. Annertusisamik tuluttut atuartsinerup siunertaraa, atuartut tuluttut pikkorinnerulernissaat, taamaaliornikkut ilinniarnermik ingerlatsinissaminni pitsaanagerusumik aallaavissaqarsinnaaqqullugit.

Maanna kommunimi atuarfinni annertusisamik tuluttut atuartsineq – 1. klassinit tuluttoortaneq - ukioq ataaseq ingerlasimalerpoq. Pitsaassutsimik misissuineq tunuliaqutaralugu, ukiumi siullermi annertusisamik tuluttut atuartsinerup naliliiffigineqaneraniq ingerlatsisoqarpoq. Apersuinermit tuluttoortitsisartut 25-t peqataapput, Nuummi illoqarfiup atuarfiini sisamani agguataarsimasunik. Ilinniartsisoqatigiit immikkut isiginiarneqartut aallaavigalugit apersuisoqarpoq apersuinerillu atuarfikkuutaartumik ingerlanneqarlutik. Ilinniartsisoqatigiinnik isiginiarneqartunik apersuinerit paasisat nalunaarusiami matumani tunngavigineqarput. Pitsaassutsimik misissuinerit ersersippaat, ukioq siulleq annertusisamik tuluttut atuartsinerup ilinniartsisunit qanoq misigineqarsimaneq.

Nuannaarutiginninneq

Ilinniartsisut oqaluttuarput, naak aallaqqaammut akerliusimagaluarlutik tuluttut atuartsinerup 1. klassimit ingerlanneqartalerluni annertusineqarnera nuannersumik misigisaqarfigisimallugu. Ilinniartsisut apersorneqartut ilaat oqarpoq:

” 1. klassimit tuluttut aallartinnissaq assorsuaq Uannut unammillernarsimavoq. Atuartunut ingasappallaarnissaanut tunngasunik eqqarsaateqarsimaqaanga. Sorpassuarnik aqquasaagassaqaareermata. Sooq aamma maannakkut tuluttut ilinniartariaqalissappat, ilami qallunaatut ilinniarneq ajornartorsiutigereerpaat. Kisianni aallartikkatta paarlattuanik misigisaqarpunga. Taamaattumik naatsorsuutigisannit tupaallaatigisannik pitsaanagerusujussuarmik ingerlavugut. Sammisamut tunngatillugu ilikkagaqangaatsiarput.”

Ilinniartsisut oqaluttuaraat, misigisimallutik atuartut aallaqqaammullu tuluttut ilinnialernissartik pissangagisimagaat, aamma ilinnialernissaat pingaaruteqartuusoq. Ilinniartsisoq ataaseq oqaluttuarpoq, atuartut tuluttuussallutik paasigamikku qiimmattarlutik nilliasimasut. Ilinniartsisut oqaluttuarput, atuartut nuannaartorujussuusartut tuluttuussagaangamillu nuannisarnissartik naatsorsuutigisaraat.

Ilinniartitsisut misigisimasaat tassaavoq, atuartut tuluit oqaasiinik annertuumik ilisimasaqareernerat, aamma oqaatsinik arlalinnik nalunngisaqareersut. Ilinniartitsisut isumaqarput, oqaatsinut allanut naleqqiullugit, atuartut tuluttut ilikkagaqarnissartik arlaatigut oqinnerutikkaat. Tuluttut oqaluttoqartillugu atuartut ittuunnginnerusutut misigineqarput – ittoortarnermik misigisartakkamut sanilliullugu. Ilinniartitsisut misigaat, pinnguarnerrulluni ilinniarniq, oqaatsit naatsuaqqat amerlasuut, atuartut internettimik atugaqarnerat aamma erinarsuutit tuluttuut amerlasuut nuannersullu pissutaallutik atuartitsineq pissanganartutut soqutiginarnerusutullu atuartunik isiginnilersitsisoq. Ilinniartitsisut arlallit oqaatigaat, assorsuaq tupaallaatigalugu, 1. klassimi atuartut tuluit oqaasiinik qanoq amerlatigisunik nalunngisaqareernerat. Klassinik nukarlernik atuartitsineq nuannersutut ilinniartitsisunit misigineqarpoq, atuartut kajumissuseqartorujussuugamik sammisamillu soqutiginnillutik.

Internetti

Ilinniartitsisut atuartitsinermik piareersaanerminni ingerlatsinerminnilu internetti iluaqutigisamittut atorsimavaat. Misigisimapput, internettimi nittartakkanik amerlasuunik isumassarsiorfusinnaasunik aamma tuluttut atuartitsinermik pilersarusiornermut ingerlatsinermullu atortussanik nassaarfusinnaasunik peqaluartoq. Ilinniartitsisut oqaluttuaraat, internettimi isumassarsiornermik nassataannik, atuartitsinertik pinnguarnermik aallaaveqarnerusoq aamma digitalimik annermik ingerlatsiffigineqarsinnaanerannut pissutaasoq. Ilinniartitsisut oqaluttuaraat, YouTube annertuumik ikuutaasimasooq, aamma isumaqarput tamanna pissutigerpiarlugu atuartut tuluttut ilinniartinneqarnertik nuannarisorujussuusimagaat. Isumaqarput, atortussat digitaliusut meeqqat namminneq silarsuaannut tulluuttuusut, taamaattumik taakkununga tuluttoornissaq nuannersimalluni.

Soorlu ilinniartitsisut ilaat ima oqartoq:

”Atuartut tuluttoornissartik nuannariivillugu nuannaraat. Pingaartumik atortut digitaliusut atorsinnaagatsigik. Isumaqaqngilanga internettimik atuinerup siorna taama soqutiginnitsigisimassagaluartut.”

Unammilligassat

Naak ilinniartitsisut nalinginnaasumik nukarlernik tuluttut atuartitsinertik nuannarigaluarlugu, ukioq siulleg siunnerfeerunnerit unammilligassallu piusut oqarput. Ilinniartitsisut oqaluttuarput, suliffimmi atugassarititaasut pitsaanerpaajusimangitsut, nukarlerni tuluttut atuartitsinermik aallartitsisoqarnissaanik nalunaarnerup piffissap sivikippallaap iluani pinera pissutigalugu. Ilinniartitsisut isumaqaqngillat klassini mikinerni tuluttut atuartitsinissamut naammattumik piukkunnarsagaasimagatik. Misigisimapput, namminneq isumaginnittussaallutik tamatumalu nassataanik aallartisarneq sakkortullunilu siunnerfuuruttuusinarartoq.

Ilinniartitsisunit nalinginnaasumik oqaatigineqarpoq, aallartisarnermi atuarfimmuut aamma angajoqqaanut tunngatillugu siunertaq, imarisat aamma piumasaqaatit pillugit erseqqissumik nalunaaruteqarneq paasissutissiinerlu amigaataasimasut.

Ilinniartitsisut arlallit tuluttut ilinniartitsinissamut ilinniarsimasuunngillat, taamaattumik aamma misigisimasimallutik suliassamik kivitsinissaminnut piginnaasaqaratik. Ilinniartitsisut misigisimapput, piffissarujussuaq atorlugu atuartitsinermi atortussanik ujarlertariaqarsimallutik, aamma atuartitsinerup pilersarusiorneranut aaqqissuunneqarneranullu piffissartorsimallutik.

Ilinniartitsisut amigaatigisimavaat, aallartisarnermi pikkorissarneq aamma saqqummiussiffigineqarneq, taamaaliornikkut atuartitsinermik ingerlatsinissaminnut pitsaanerusumik piginnaangorsarsimassagaluaramik. Ilinniartitsisut amerlanerit tuluttuit oqaasiinik atuartitsisussatut linjefageqaqnginnertik pissutigalugu, suliassamilli ingerlatsinissamut piumaffigineqarsigamik

misigisimasimapput, suliassamut naammattumik piginnaaneqaratik. Atuartitsinerup aallartinnissaanut ikiortissamik annikitsunnguamilluunniit pissarsinissartik amigaatigisimavaat, namminneq sunik tamanik ujarlertariaqarsimassanngikkaluaramik.

Siunnerfik erseqqissoq

Ilinniartitsisunut artornarsimavoq, malittarisassanik aamma atuartitsinermi anguniagassanik erseqqissunik peqarani tuluttut atuartitsinermik aallartitsineq. Piumasaqaatit suut atuartitsinermi naatsorsuutigineqarnersut ilisimasimanninnerat pissutigalugu ajornakusoorsimavoq. Oqaatigaat misigisimasimallugu, taartumi sattaasserlutik aamma eqqortumik iliornerlutik qularutigalugu. Ilinniartitsisut oqaluttuarput, atuartitsinermi anguniagassat sammisami suut anguneqartussaanerannut qulakkeerutaasartut aamma atuartitsinerup qanoq sammiveqarnissaanut atugassat amigaataasimasut. Taamaattumik atuartitsinermi anguniagassat amigaatigisimavaat, atuartitsinissanut piareersarnermut tunngatillugu taamatullu namminneq toqqissisimallutik atuartitsinissaminut.

Ilinniartitsisut ilaannut ukiumut kingumut qiviarnep nassataa ima misigisaqartitsivoq, aallaqqaammut nangaasimagaluarluni siunnerfeeruttutullu misinnartaraluarluni, ilinniagassamik nutaamik aallartitsineq pitsaasuusimasoq ilikkarfiulluarsimasorlu. Atuagarsornermik tunuliaqutaqarluni aallartisarnep paarlattuanik suliassavimmut tunngasumik aallartinnerup kingunerisaanik, atuartut ataasiakkaat piginnaasaat aallaavigisinnaallugit aamma taamaattumik annermik kiffaanngissuseqarneq misigisimasimallugit.

Annertusisamik tuluttut atuartitsineq – 1. klassimit atuartitsineq - pillugu inerniliineq

Naak aallartisarnermi siunnerfeerunnerit unammilligassallu misigineqarsimagaluartut, annertuumik isumaqatigiissutigineqarpoq, klassini nukarlerni tuluttut atuartitsineq ilinniagassat aamma inooqatigiinneq eqqarsaatigalugit iluaqqutissartaqarluartoq. Ilinniartitsisut nalinginnaasumik tuluttut atuartitsineq nuannaraat, aamma isumaqarput tuluttut atuartitsinermik naqqanit sanarfeqataaneq unammilligassaqarlunilu pissanganartuusoq. Tuluttut atuartitsineq pinnguarnersumik aqqissuussaq atuartunut ilinniartitsisunullu pitsaasumik sunniuteqarpoq, aamma ilinniartitsisut amerlanerit taamannak aqqissuussineq fagitut ilinniagassani allani atorpaat. Soorlu ilinniartitsisut ilaat oqartoq:

”Nuannaarutigaa 1. klassimit tuluttut ilinniartitsisoqarsinnaammat. Atuartut namminneq aalajangiissagaluarunik atuartitsineq tamarmi tuluttut ingerlanneqassagaluarpoq.”

Annertusisamik tuluttut atuartitsinerup aallartisarneqarnerata siorna ilinniartitsisut pitsaanerumik paasissutissinneqarnerat peqataaninneqarnerallu amigaataasimavoq. Ilinniartitsisut atuartitsinermik ingerlatsinissaminut sakkussaaleqisimapput aamma atuartitsinerup sammivissaanut innersuusutit, kiisalu atulersitsinerup siunertaanik annermik ilisimatinneqarnissaq pitsaanerusoq amigaataasimapput.

Oqaatsinik siusissumik atuartitsineq pillugu pikkorissarneq

Ukiup atuarfiusup 18/19 aallartinnera sioqqullugu nukarlerni tuluttut ilinniartitsisut tamarmik oqaatsinik siusissumik atuartitsineq pillugu pikkorissartinneqarput, ukiumi atuarfiusumi 17/18, 1. klassinit tuluttut atuartitsinerup eqqunneqarnerata malitsigisaattut.

Københavns Professionshøjskolimit pikkorissartitsisartooq aggersarneqarpoq, taanna qaammatini 30-ni ineriartortitsinermik suliniummik ”Tidligere sprogstart – ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed” (Oqaatsinik siusissukkut atuartitsineq – arlariinnik oqaasillit pingaartinnerullugit oqaatsinik nutaanik ilinnialersunut periusissiaq. Nuts.) Ulluni pikkorissarfinni sammineqarput siusissukkut oqaatsinik ilinnialerneq, tassani ilinniartitsisut siusissukkut oqaatsinik allanik ilinniartitsinermik suliaqarnerminni

qitiusutut innersuussutitut atorsinnaasaannik saqqummiussiffigineqarput. Anguniarneqarpoq, ilinniartitsisut siusissukkut tuluit oqaasiinik ilinniartitsinermit pilersaarusiormi atugassaannik ilisimasassanik aamma sakkussanik tuniorarnissaat. Siusissukkut oqaatsinik allanik atuartitsinermit, atuagarsorneq tunngavigalugu aamma atuartitsinerpianit assersuutit aalajangersimasut aallaavigalugit sulisoqarpoq. Saniatigut ukiumut pilersaarusiorm aalajangersimasut tunuliaqutaralugit ukiumut pilersaarutinik suliaqartoqarpoq, taamatullu anguniagassanik, atortussanik, sammisassanik aamma nalilersuinernik ingerlatsisoqarluni.

Ilinniartitsisut utertitsinerat

Ilinniartitsisut pikkorissarneq pillugu utertitsinerannit oqaatigineqarpoq, tuluttut ilinniartitsinermit pilersaarusiornissaq aamma aqqissuussinissaq pillugu sakkussanik aamma ilisimasanik pissarsineq pitsaasoq. Oqaatigaat, pikkorissarneq aqutigalugu nukarliit sunik ilikkagaqarnissaat pitsaasumik paasisaqarfigisimallugit. Ilinniartitsisut misigipput, pikkorissarneq aqutigalugu atuartitsinermit pitsaanerumut naleqqussarneqarlutik. Ilinniartitsisut assorsuaq nuannaarutigaa, atuartitsinermit aamma ukiumut pilersaarutinik suliaqarnissamut atortussanik isumassarsianillu aalajangersimasunik tunineqarsimanertik.

